

סיכום – דילמות היודנראט

בקטעי המקור שקראנו בכיתה נחשפנו למספר דילמות שונות עימן התמודדו אנשי היודנראט:

1. האם לשתף פעולה עם הנאצים?
2. האם ליצור מקומות עבודה בגטו כשברור שאלה תומכים במאמץ המלחמה הגרמני?
3. האם להנהיג חיי-תרבות בגטו האבל?
4. כיצד לחלק "משאב חיים" נתון בין האוכלוסיה?
5. האם לשתף פעולה עם הנאצים במהלך ה"אקציות"? אם לשתף פעולה, את מי לתת במהלך ה"אקציות" אם זה נתון להחלטת היודנראט?
6. מהי התגובה ההולמת אחרי-המלחמה לאנשי היודנראט?

? קראו את עמודים 206-207 בספר, והסבירו מהו יודנראט ומה היתה "חובתם הכפולה" של אנשי היודנראט. כן הסבירו מה היתה האחריות של אנשי היודנראט כלפי תושבי הגטו וכלפי הנאצים.

? קראו עמודים 208-212 והסבירו מה היו תחומי הפעילות של היודנראט בגטאות.

חוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, תש"י 1950 - הוא חוק ישראלי שחוקקה **הכנסת** ב-1950.

החוק קובע תחולה פלילית רטרואקטיבית על פשעים שבוצעו בתקופת **השואה**, וכולל עבירות ייחודיות לפשעי **הנאצים** ועוזריהם, ובהן **פשעים נגד האנושות**; מסירת בני אדם לידי הנאצים; סחיטה מאדם מוסתר ומבוקש על ידי הנאצים, או מן האדם המסתיר אותו; חברות ב"ארגון עוין" (כלומר בארגונים נאציים וארגונים **משתפי פעולה**)

החוק מאפשר העמדתו לדין של אדם שהיה מעורב בפשעי **הנאצים** בפני **בית משפט** ישראלי על העבירות שביצע, למרות שהעבירות בוצעו שלא על אדמת **מדינת ישראל** וגם לא בוצעו כלפי אזרחי ישראל. המורשע בעבירות אלו (שאינן כוללות רק **רצח**, אלא גם עבירות פליליות אחרות כמו **אינוס** או **גניבה**, (דינו "אותו עונש שהיה צפוי לו אילו עשה את המעשה בשטח ישראל".

החוק מתייחס גם לשחרור מן **האחריות הפלילית** או להפחתת ממנה, כאשר העבירות נעשו על מנת להימנע מסכנת מוות או למנוע מצב חמור יותר. על עבירות לפי חוק זה לא חלה **התיישנות**.

בקביעת החוק, באה לידי ביטוי ההכרה במדינת ישראל כמיצגת העם היהודי. ברקע לחוק, בין היתר, לחץ שהפעילו **ניצולי השואה** לבוא בדיון עם פעילותם של יהודים ששיתפו פעולה עם הנאצים ולאחר השואה עלו לישראל (למשל, אלה ששירתו כ**קאפו**, או אחראי בלוק **במחנה ריכוז** והתאכזרו לכפופים להם). מספר משתפי פעולה יהודים כאלה הועמדו לדין (ההיסטוריונית **חנה יבלונקה** מעריכה את מספרם בארבעים), עם פסקי דין שנועו בין זיכוי לבין עונש מוות^[1]. במקרה אחד, זה של יחזקאל אניגסטר, שהיה אחראי על אסירים בשני מחנות-משנה של מחנה **גרוס-רוזן** נגזר עונש מוות, אך זה הומתק, ואניגסטר מת לאחר זמן קצר. המשפטים סוקרו בצורה מצומצמת בעיתונות באותה תקופה, ומרבית המשתתפים בדיונים היו ניצולי השואה.

ב-1961 הועמד לדין, **הורשע והוצא להורג אדולף אייכמן** מתוקף חוק זה. ב-1988 הורשע **איוון דמיאניוק** ונידון למוות על פי חוק זה, אך **בערעור** בפני **בית המשפט העליון** ההרשעה בוטלה **מחמת הספק**.

? למעלה מוצג הערך מויקיפדיה של ה"חוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם". מה מתוך החוק

עשוי לגעת ביודנראט? חוו דעתכם על הכללתם של אנשי היודנראט בחוק.

? חוו דעתכם על הביטוי "מכר את נשמתו לשטן" שנאמר על קסטנר בגזר דינו הראשון.